

Atex Direktifi Kapsamındaki Harmonize Standardlar ve Bu Standard Direktif Kapsamındaki Ürünlere Uygulanacak Testler;

Tacettin AKGÜN

takgun@tse.org.tr (0.232.3762425)

Türk Standartları Enstitüsü

Özet

Atex direktifi denildiğinde aklımıza ;

1-Atex direktifi kapsamında Üretim Yapan Üretici,

2-Direktif,

3-Harmonize Standardlar,

4-onaylanmış kuruluş,

5-Akredite Laboratuvar

Unsurları gelmektedir.Bu unsurlar birbirlerini o kadar bağlı ve bağımlı ki adeta hepsi bir vücudun organları gibidir. Birinin olmaması sistemin ve dönen çarklarda bir anda sıkıntı yaşanmasına neden olmaktadır. O halde Ülkemizdeki ATEX kapsamındaki bu çarkların sağlıklı dönmesi için bütün kurum ve kuruluşlar çıkar gözetmeksizin iş birliği içinde olmalıdır.

Bu iş birliğinde TSE üzerine düşeni yapmakta olup sunumumda bu unsurlardan Harmonize Standardlar ve Bu standartlar kapsamında Laboratuvarımızda Yapılan deneyler hakkında bilgi vereceğim.

GİRİŞ ;

1-Harmonize Standardlar;

-TSE ve Standartlar

Türk Standartları Enstitüsü, Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO – International Organization for Standardization), Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC – International Electrotechnical Commission), Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN – European Committee for Standardization) ile Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi'nin (CENELEC – European Committee for Electrotechnical Standardization) tam üyesi ve bu kuruluşların ülkemizdeki tek temsilcisidir.TSE, ISO ve IEC kuruluşlarına 1956 yılında, CEN ve CENELEC kuruluşlarına da 2012 yılında tam üye olmuştur.

Ülke Olarak;

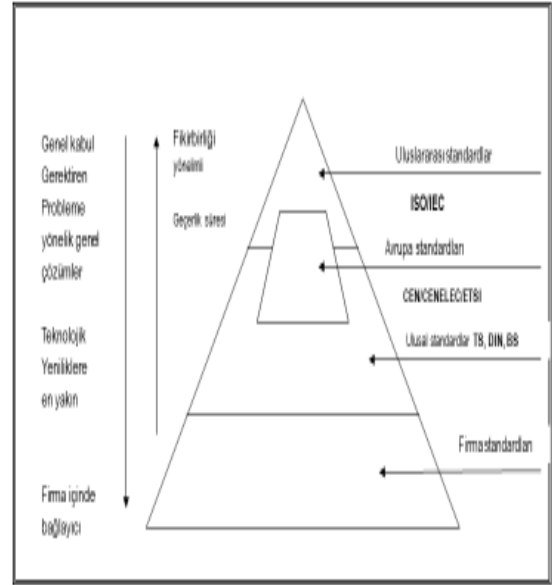
Standart kullanıcısı mı yoksa standard hazırlayıcısı mı olacağız ? Standartların hazırlanmasında yöneten ve

yönlendiren mi olacağız yoksa sömürülmeye devam mı edeceğiz?

Sorularını hep aktif olarak kendimize sormamız gerekmektedir.

Bu çerçevede TSE olarak; standartlar, standartların hayatımızdaki yeri ve önemi hususunda ülke genelinde bilgi düzeyini ve farkındalığı artırmak, başta sanayicilerimiz olmak üzere ilgili tüm tarafları standart hazırlama çalışmalarına dahil etmek temel amacımızdır. Türkiye tarafından üretilmiş harmonize standartların olması için sürekli çabalamaktayız.

Kısaca Standardizasyon pramidi ve yapısı aşağıda verilmiştir.

Harmonize (Uyumlaştırılmış) Standartlar

Avrupa Birliği standardizasyon kuruluşları (CEN: Avrupa Standardizasyon Komitesi, CENELEC: Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi, ETSI: Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü) tarafından hazırlanıp üzerinde mutabakat sağlanarak onaylanan, mevcut şartlar altında en uygun seviyede bir düzen kurulmasını amaçlayan, cihazın özellikleri, üretim ve çalışma yöntemleri, bunlarla ilgili terminoloji ve uygunluk değerlendirme işlemleri hususlarında

uyulması ihtiyarı olan düzenlemelere “Harmonize Standart” denir.

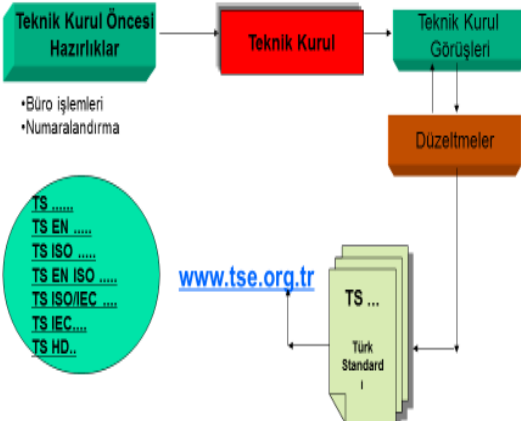
Uyumlaştırılmış standartların referansları, Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayınlanmak zorundadır. Harmonize Standartlara ulaşım Avrupa Standardlar Teşkilatının https://translate.google.com.tr/translate?hl=tr&sl=en&u=http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/harmonised-standards/index_en.htm&prev=search adresinden ya da ;

TSE’nin’ <https://intweb.tse.org.tr/Standard/Standard/StandardAra.aspx?GelenYer=Direktif&DirektifNo=94/9/EC> adresinden ATEX direktifi kapsamındaki standartlara ulaşılabilir.

Avrupa Resmi Gazetesinde the Official Journal of the

European Union (OJEU) yayınlanan harmonize standartlar zaman zaman gözden geçirilmekte, teknolojinin gelişimine ve yasal öngörülere uygunluk doğrultusuna göre değiştirilmektedir.

Türkiye’de standartların kabülü ise:

Teknik kurul öncesi ihtisas kurulları tarafından incelenerek ilgili kurum ve kuruluşlardan görüşleri alınan standartlar üstteki iş akışına bağlı olarak Türk Standardı olarak yayınlanması sağlanmaktadır.

ATEX Direktifinin Ek II sinde yer alan Temel Sağlık ve Güvenlik Şartlarının gerçekleşmesi AT Tip İnceleme Sertifikasının alınması ile gerçekleşir –Harmonize Standartların kullanılması sonucunda Temel Sağlık ve Güvenlik Şartlarının yerine getirilmiş olduğu kabul edilir ve Direktife uygunluğun gerçekleşmesi sağlanmış olur.

94/9/AT ATEX Direktifine göre teçhizat, koruyucu sistem ve cihazlarla ilgili testler; Türk Standartları Enstitüsünce (TSE) belirlenen uyumlaştırılmış ulusal standartlar ile bunların referansları olan uyumlaştırılmış EN (European Norm) Harmonize Avrupa Standartlarına göre yapılmaktadır.

2-Muayene ve Deneyler ;

Tip Testleri :

Cihazın dizaynı ve prototipinin koruma tipi standartlarına uygunluğunun tespiti için yapılan inceleme ve testlere denir.

Rutin Testler:

Sertifika almış bir cihazın imalat başlangıç ve devamı ve sonunda sertifika sahibi imalatçı firmanın yapmak zorunda olduğu kontrol ve testlere denir .

Sertifikalanmış bir cihazın seri imalat sorumluluğu imalatçı firmaya aittir.

Bu bağlamda Tip Testleri akredite bir kuruluştaki ya da onaylanmış kuruluşun yeterliliğini kabul ettiği kuruluştaki kendi uzmanlarının gözetiminde yapılmak ya da yaptırılmak zorundadır.Aynı şekilde rutin testlerde üretici tarafından yapılması zorunlu testlerdir.

TSE’de Yapılan Muayene ve Deneyler ;

TSE TÜRKA tarafından akredite edilmiş ve TSE Direktifler Müdürlüğüne , Muhtelif onaylanmış kuruluşlara muayene ve deney hizmetleri vermektedir.

Harmonize Standartlardan TS EN IEC 60079-0: Genel Gereklilikler Standardı olduğu ve bütün koruma tiplerinin atıf standardı olması nedeni ile bu standard kapsamındaki bütün testler yer almaktadır.

Ayrıca EN ISO 60079-1 Alevsizdirmaz Muhafaza , EN ISO 60079-7 Artırılmış Emniyetlilik, EN ISO 60079-11 Kendinden Emniyetlilik, EN ISO 13463 Elektrikli Olmayan Teçhizatlar, TS 3033 EN 60529 Mahfazalarla sağlanan koruma dereceleri (IP kodu) ve metal malzemelerin özelliklerinin testleri yapılabilmektedir.

Kısaca Başlıklar Halindeki Deneyler İse Aşağıdaki Gibidir;

- En Büyük Yüzey Sıcaklığı Tespiti ,
- Isıl Şok Testi,
- Metalik Olmayan Malzemelerin Yüzey Direnci Deneyi,
- Mekanik Darbeye Dayanıklılık Testi (Muhafazaların, cam vb. parçaların, kablo girişlerinin en zayıf noktaları seçilerek darbe mukavemeti ölçülür),
- EN/ IEC 60079-1: Nisan 2008 standardı; (d) tipi alevsizdirmaz (flameproof) korumalı teçhizat testleri. (Patlama Testleri),
- Patlama basıncının (referans basınç) belirlenmesi,
- Bir iç tutuşmanın iletilmemesi için deney,
- Referans Basınç Testleri,
- Elektriksel Güvenlik Testleri,
- Malzeme Özelliği Testleri ,
- Darbeye Dayanıklılık Testleri,
- Uygulanabildiğinde, Düşme Testleri,
- İ Tipi koruma testleri,
- Yüzey Pürüzlülük testleri ,
- Yanı sıra alt testlerde yapılabilmektedir.